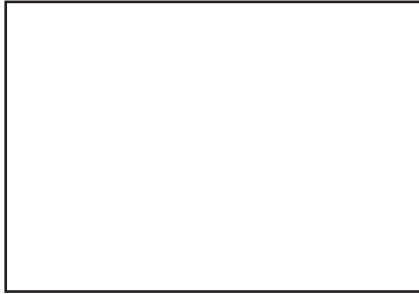

چهارک

رضا وطن دوست

مجموعه گل

چهل حدیث نشاط و غم

تهیه و تدوین: اداره امور فرهنگی آستان قدس رضوی

نویسنده: رضا وطن دوست

مدیر هنری و طراح گرافیک: رضا باباجانی

صفحه آرایی: محمود بازدار

تذهیب جلد: سیده فهیمه کاظمی

ناشر: انتشارات قدس رضوی

نوبت چاپ: دوم - ۱۳۹۱

شمارگان: ۳۰۰۰

چاپ: مؤسسه فرهنگی قدس

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۷۹۴-۸۵-۴

نشانی تهیه کننده: مشهد، حرم مطهر، صحن جامع رضوی

ضلع غربی، اداره امور فرهنگی

تلفن: ۰۵۱۱-۲۰۰۲۵۶۷

صندوق پستی: ۳۵۱-۹۱۷۳۵

حق چاپ محفوظ است.

نشاط و غم

- ۱ شوخ طبعی
- ۲ زمینه‌ی شادی
- ۳ خوشی‌های حلال
- ۴ شوخی‌های ممنوع
- ۵ زشتی شوخی
- ۶ عوامل شادابی
- ۷ ضرورت خنده
- ۸ شوخی افراطی
- ۹ مزاح پیامبر ﷺ
- ۱۰ اندوه دنیا
- ۱۱ واهمه از دنیا
- ۱۲ عوامل شادابی
- ۱۳ عیش دنیا
- ۱۴ اندوه پوشاننده
- ۱۵ داشتن تفریح
- ۱۶ خنده‌ی زیاد
- ۱۷ شادمانی دنیا
- ۱۸ نشاط دیگران
- ۱۹ شادی و غم نابجا
- ۲۰ کلید رفع اندوه

مجموعه گل

خوشحالی از کار دیگران	۲۱
اندوه هدایت	۲۲
شگفت از خنده	۲۳
مرگ ناگهانی	۲۴
اندوه رفته	۲۵
کفاره‌ی گناهان	۲۶
اندوه زراندوزی	۲۷
اندوه دنیا	۲۸
خشنودی و حسرت	۲۹
شوخی و حسن خلق	۳۰
بزرگترین حسرت	۳۱
تقویت بدن	۳۲
سرای غم	۳۳
دنیا خواهی	۳۴
آزمندی و اندوه	۳۵
شادی مؤمن	۳۶
یقین و رضا	۳۷
عبادت غم	۳۸
لذت اندوه بار	۳۹
اندوه و انگور	۴۰

پیشگفتار

قدر "مجموعه ی گل" مرغ سحر داند و بس...

کلام خاندان عصمت و طهارت علیهم السلام چونان آفتابی است که زیستن بشر در ظل انوار آن، رنگی آسمانی می گیرد و طعمی الهی می یابد. پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله و ائمه ی اطهار علیهم السلام، روشنگران طریق سعادتند و با هدایت های آن بزرگواران، گام های موفقیت و سعادت را در زمینه های مختلف زندگی می توان برداشت.

"مجموعه ی گل" عنوان کلی کتب احادیث موضوعی است که به همت محققان و نویسندگان دینی گرد آمده است و در هر کدام از آن به موضوعی خاص پرداخته شده که زوایای مختلف آن از منظر دین مورد مذاقه قرار گرفته است.

در این مجموعه سعی شده است کاربردی ترین موضوعات و مباحثی که نیاز بیشتر جامعه است ارائه شود. همچنین تلاش شده تا احادیثی مطرح شود که از حیث سند متقن باشد.

امید است مجموعه‌ی حاضر، بهانه‌ای شود تا فعالیت‌های گسترده‌ای در نشر آموزه‌های خاندان نور علیهم‌السلام انجام گیرد و جامعه اسلامی سرشار از معارف بلند اهل بیت علیهم‌السلام گردد.

آستان قدس رضوی
معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی
اداره‌ی امور فرهنگی

مقدمه

نشاط و غم، بخشی از سرشت آدمی است که در متن زندگی او قرار دارد، از این رو، باید تلاش کرد تا زندگی شاد و دلپذیر باشد و اگر غم و اندوهی پیش آمد آن را چاره کند و اگر قابل درمان نباشد باید صبر پیشه کرده و با آن مدارا کرد؛ چرا که غم و اندوه بخشی از زندگی است. چه خوب است بشر این فراز فرامند از سخنان امام علی علیه السلام را آویزه‌ی گوش گرداند که فرمود: «اللهم یومان، یوم لک و یوم علیک، فإن کان لک فلا تبطر و إن کان علیک فاصبر؛ روزگار دو گونه است، روزی به سود شماست و روز دیگر به زیان شما، اگر به سود شما بود طغیان نکنید و اگر به زیان شما بود صبر پیشه‌ی خود سازید».^۱

البته باید دانست، نه شادی و خنده همیشه خوب و پسندیده است و نه غم و گریه همیشه بد و ناپسند است، بلکه شادی گاه امری پسندیده و گاه امری نادرست است، همان طور

که غم و اندوه نیز گاهی پسندیده و گاهی بد و ناپسند است. بنابراین باید دانست کجا شاد بود و خندید و کجا محزون بود و گریست. در این باره از پیشوایان معصوم علیهم السلام کمک می‌گیریم که به بشر آموخته‌اند در چه مواقعی بخندد و در کجا بگرید. این مجموعه، شامل چهل حدیث از سخنان پیشوایان معصوم علیهم السلام است که هم مواقع خنده و گریه را به ما آموخته‌اند و هم آثار و پیامدهای این دو خصلت متضاد را تبیین نموده‌اند.

رضا وطن دوست

درمان غم و غصه بر اساس روایات:

- ۱ - استغفار
- ۲ - دوستی با خدا
- ۳ - راضی بودن به تقدیر الهی
- ۴ - صبر و تحمل
- ۵ - ذکر « لا حول و لا قوة الا بالله »
- ۶ - ارتباط با دوستان نیک و خدایی
- ۷ - نظافت و پاکیزگی
- ۸ - گردش در طبیعت
- ۹ - برخی خوراکی ها (روغن زیتون، کشمش، گلابی و ...)

۱ شوخ طبعی

— قَالَ الصَّادِقُ (ع):

— مَا مِنْ مُؤْمِنٍ إِلَّا وَفِيهِ دُعَابَةٌ قُلْتُ وَ مَا
الدُّعَابَةُ قَالَ الْمَزَاحُ .

— هیچ مؤمنی نیست جز اینکه در او «دعابه»
هست، از او پرسیدم: دعابه چیست؛ فرمود:
شوخ طبعی.

۲

زمینه‌ی شادی

قال الرضا عليه السلام:

إِحْرَاصُوا عَلَي قِضَاءِ حَوَائِجِ الْمُؤْمِنِينَ وَ إِدْخَالَ
السُّرُورِ عَلَيْهِمْ وَ دَفْعِ الْمَكْرُوهِ عَنْهُمْ فَإِنَّهُ لَيْسَ
مِنَ الْأَعْمَالِ عِنْدَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ بَعْدَ الْإِيمَانِ
أَفْضَلُ مِنْ إِدْخَالِ السُّرُورِ عَلَي الْمُؤْمِنِينَ.

در برآوردن حاجت حاجتمندان، شاد ساختن آنها و دور کردن ناگواری‌ها از آنان، حرص بورزید؛ چرا که در نزد خداوند بزرگ، بعد از ایمان، هیچ کاری برتر از خرسند کردن مؤمنان نیست.

خوشی‌های حلال ۳

قَالَ عَلِيُّ ؓ:

إِنَّ لِلْمُؤْمِنِ ثَلَاثَ سَاعَاتٍ فَسَاعَةٌ يُنَاجِي فِيهَا رَبَّهُ وَ سَاعَةٌ يُحَاسِبُ فِيهَا نَفْسَهُ وَ سَاعَةٌ يُخَلِّي بَيْنَ نَفْسِهِ وَ بَيْنَ لَذَاتِهَا فِيمَا يَحِلُّ وَ يَجْمَلُ.

برای انسان مؤمن سه زمان است: زمانی که باید با پروردگار خویش راز و نیاز کند، زمانی که باید در آن به حساب اعمال خویش برسد و زمانی که به خوشی‌های حلال و زیبا اختصاص دهد.

۴

شوخی های ممنوع

قال رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

مَنْ فَآكَهَ امْرَأَةً لَا يَمْلِكُهَا (حَبَسَهُ اللهُ) بِكُلِّ
كَلِمَةٍ كَلَّمَهَا فِي الدُّنْيَا أَلْفَ عَامٍ.

هرکس با زن نامحرمی شوخی کند، خداوند بابت هر کلمه که در دنیا گفته است هزار سال (در آخرت) او را گرفتار می کند.

زشتی شوخی

رُويَ عَنْ أَبِي بَصِيرٍ قَالَ:

كُنْتُ أُقْرِئُ امْرَأَةً كُنْتُ أَعْلَمُهَا الْقُرْآنَ

فَمَا زَحَتْهَا بِشَيْءٍ فَقَدِمْتُ عَلَى أَبِي جَعْفَرٍ (ع)

قَالَ لِي أَيُّ شَيْءٍ قُلْتَ لِلْمَرْأَةِ (فَغَطَّيْتُ وَجْهِي)

فَقَالَ لَا تَعُودَنَّ إِلَيْهَا.

ابو بصیر می‌گوید: با زنی که به او قرآن می‌آموختم، در خصوص چیزی شوخی کردم، بعد از آن به خدمت امام باقر (ع) رسیدم، امام از من پرسید: با آن زن چه گفتی؟ (من از خجالت صورتم را پوشاندم) و سپس فرمود: دیگر این کار را نکن.

٦

عوامل شادابی

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

الطَّيِّبُ يُسْرُ وَ الْعَسَلُ يُسْرُ وَ النَّظْرُ إِلَى
الْخُضْرَةِ يُسْرُ وَ الرَّكُوبُ يُسْرُ.

بوی خوش، خوردن عسل، نگاه کردن به سبزه
و سوارکاری شادی می آورد.

ضرورت خنده

قَالَ الرَّضَا عليه السلام:

كَانَ عِيسَى عليه السلام يَبْكِي وَيَضْحَكُ وَكَانَ
يَحْيَى عليه السلام يَبْكِي وَلَا يَضْحَكُ وَكَانَ الَّذِي
يَفْعَلُ عِيسَى أَفْضَلَ.

حضرت عیسی عليه السلام هم گریه می‌کرد و هم
می‌خندید و جناب یحیی عليه السلام تنها گریه می‌کرد
و نمی‌خندید، رفتار حضرت عیسی در این باره
بهتر است.

شوخی افراطی

— قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

— يَا عَلِيُّ لَا تَمْزُحْ فَيَذْهَبَ بِهَاؤُكَ وَلَا تَكْذِبْ
فَيَذْهَبَ نُورُكَ.

— یا علی! شوخی مکن که ارج و احترامت از
میان می‌رود و دروغ مگو که نورانیت تو از بین
می‌رود.

مزاح پیامبر ﷺ

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

لَا تَدْخُلُ الْجَنَّةَ عَجُوزٌ فَبَكَتْ، فَقَالَ إِنَّكَ
لَسْتَ يَوْمئِذٍ بِعَجُوزٍ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى « إِنَّا
أَنْشَأْنَا هُنَّ إِنْشَاءً فَجَعَلْنَا هُنَّ أَبْكَارًا ».

هیچ پیرزنی وارد بهشت نمی شود، او گریه کرد، پیامبر فرمود: تو در آن روز پیر نخواهی بود؛ مگر غیر از این است که خدا فرمود: ما آنان را پدید آوردیم چه پدید آوردنی و ایشان را دوشیزه گردانیم.

۱۰

اندوه دنیا

— قَالَ عَلِيٌّ عليه السلام:

— ... كَيْفَ نَزَلَ بِهِمْ مَا كَانُوا يَجْهَلُونَ وَ
جَاءَهُمْ مِنْ فِرَاقِ الدُّنْيَا مَا كَانُوا يَأْمَنُونَ وَ
قَدِمُوا مِنَ الْآخِرَةِ عَلَيَّ مَا كَانُوا يُوعَدُونَ.

— ... می بیند که آن‌ها بلاهایی که انتظار آن را نداشتند
بر سرشان فرود آمد و دنیایی را که جاویدان
می پنداشتند از کفش ایشان بیرون شد و به آنچه
در آخرت وعده داده شده بودند، خواهند رسید.

قَالَ عَلِيٌّ عليه السلام:

فَاحْذَرُوا الدُّنْيَا فَإِنَّهَا غَدَارَةٌ غَرَارَةٌ خَدُوعٌ
مُعْطِيَةٌ مَنْوَعٌ مُلْبَسَةٌ نَزُوعٌ لَا يَدُومُ رَخَاؤُهَا
وَلَا يَنْقُضِي عَنَاؤُهَا وَلَا يَرْكُدُ بَلَاؤُهَا.

از دنیا بپرهیزید که حیلت‌گری فریبنده و نیرنگ‌باز است، بخشنده‌ای بازپس گیرنده و پوشاننده‌ای عریان کننده است، آسایشش دوام نمی‌آورد، سختی‌هایش پایان نمی‌پذیرد و بلاهایش رو به کمی نخواهد گذاشت.

۱۲

عوامل شادابی

— قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

— ثَلَاثٌ يَفْرَحُ بِهِنَّ الْجِسْمُ وَ يَرَبُّو: الطَّيِّبُ وَ
اللبَّاسُ اللِّينُ وَ شُرْبُ العَسَلِ.

— سه چیز است که بدن با آن شاداب و سرزنده می شود
که عبارتند از: بوی خوش، لباس نرم و خوردن عسل.

عن منصور بن العباس أن أبا الحسن عليه السلام :

سُئِلَ عَنْ فَضْلِ عَيْشِ الدُّنْيَا قَالَ سَعَةُ الْمَنْزِلِ
وَكَثْرَةُ الْمُحِبِّينَ.

از امام رضا عليه السلام درباره ی برترین خوشی های دنیا پرسیدند، ایشان فرمود: برتری عیش دنیا به فراخی منزل و زیادی دوستان است.

اندوه پوشاننده

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

إِنَّ مِنَ الذُّنُوبِ ذُنُوبًا لَا يُكْفَرُهَا صَلَاةٌ وَلَا
صَدَقَةٌ قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَمَا يُكْفَرُهَا قَالَ
الْهُمُومُ فِي طَلَبِ الْمَعِيشَةِ.

برخی گناهان هستند که هیچ نماز و روزه‌ای آنها را
محو نمی‌کند. پرسیده شد: ای رسول خدا! پس چه
چیز آنها را پاک می‌کند؟ فرمود: اندوه برای کسب
درآمد و گذران زندگی.

داشتن تفریح

— قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

— أَلْهُوَا وَ الْعَبُّوا فَإِنِّي أَكْرَهُ أَنْ يُرَى فِي دِينِكُمْ
غِلَظَةٌ.

— سرگرمی داشته باشید و تفریح کنید، چراکه
خوش ندارم در دین شما خشونتی دیده شود.

۱۶

خنده‌ی زیاد

— قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

— إِيَّاكَ وَكَثْرَةَ الضُّحْكِ فَإِنَّهُ يُمِيتُ الْقَلْبَ وَ
يَذْهَبُ بِنُورِ الْوَجْهِ.

— زنهار از خنده‌ی زیاد؛ چراکه خنده‌ی زیاد دل را
می‌میراند و نورانیت چهره را می‌برد.

شادمانی دنیا

قَالَ عَلِيٌّ ع:

مَا بِالْكُمْ تُفْرَحُونَ بِالْيَسِيرِ مِنَ الدُّنْيَا
تُدْرِكُونَهُ وَلَا يَحْزَنُكُمْ الْكَثِيرُ مِنَ الْآخِرَةِ
تُحْرَمُونَهُ.

شما را چه شده است که با به دست آوردن
متاعی اندک از دنیا، شادمان می‌گردید! و از متاع
بسیار آخرت که از دست می‌دهید اندوهناک
نمی‌شوید!

نشاط ديگران

قَالَ عَلِيُّ عليه السلام:

فَوَالَّذِي وَسِعَ سَمْعُهُ الْأَصْوَاتَ مَا مِنْ عَبْدٍ
أُودِعَ قَلْبًا سُرُورًا إِلَّا وَ خَلَقَ اللَّهُ مِنْ ذَلِكَ
السُّرُورِ لُطْفًا، فَإِذَا نَزَلَتْ بِهِ نَائِبَةٌ جَرَى إِلَيْهَا
كَالْمَاءِ فِي إِنْحِدَارِهِ حَتَّى يَطْرُدَهَا عَنْهُ.

سوگند به خدایی که تمام صداها را می شنود، هرکس دلی را شاد کند، خداوند از آن شادی لطفی برای او قرار دهد که به هنگام مصیبت چون آبی زلال بر او باریدن گرفته و تلخی مصیبت را بزدايد.

شادی و غم نابجا

قَالَ عَلِيٌّ ع :

فَإِنَّ الْمَرْءَ قَدْ يَسْرُهُ دَرَكُ مَا لَمْ يَكُنْ لِيْفُوتَهُ
وَيَسُوؤُهُ فَوْتُ مَا لَمْ يَكُنْ لِيُدْرِكَ.

همانا انسان گاهی خوشنود می شود به چیزی
که قرار نبوده از دستش برود و ناراحت می شود
برای از دست دادن چیزی که قرار نبوده آن را
به دست آورد.

۲۰

کلید رفع اندوه

قال الصادق عليه السلام:

إِذَا حَزَنَكَ أَمْرٌ مِنْ سُلْطَانٍ أَوْ غَيْرِهِ فَأَكْثِرْ
مِنْ قَوْلِ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ فَإِنَّهَا
مِفْتَاحُ الْفَرَجِ وَ كَنْزٌ مِنْ كُنُوزِ الْجَنَّةِ.

هر گاه چیزی از سوی حاکم یا غیر او تو را
محزون گرداند، فراز "لا حول و لا قوَّة الا بالله"
را فراوان بگو؛ که آن کلید گشایش و گنجی از
گنجهای بهشت است.

۲۱ خوشحالی از کار دیگران

— قَالَ عَلِيٌّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ:

— الرَّاضِي بِفِعْلِ قَوْمٍ كَالدَّخْلِ فِيهِ مَعَهُمْ.

— هرکس که از کار جمعی خوشنود باشد چونان است که با آنان، در آن کار شریک بوده است.

اندوه هدايت

قَالَ عَلِيُّ عليه السلام:

فَاسْتَشْعَرَ الْحُزْنَ وَ تَجَلَّبَبَ الْخَوْفَ فَزَهَرَ
مِصْبَاحُ الْهُدَى فِي قَلْبِهِ.

آن کس که جامه‌ی زیرین او اندوه و لباس رویین او ترس از خداست، چراغ هدايت در قلبش روشن گشته است.

— قَالَ اللَّهُ تَعَالَى فِي حَدِيثِ الْمِعْرَاجِ:

— عَجِبْتُ مِنْ عَبْدٍ لَا يَدْرِي أَنِّي رَاضٍ عَنْهُ أَمْ
سَاخِطٌ عَلَيْهِ وَهُوَ يَضْحَكُ.

— در شگفتم از بنده‌ای که نمی‌داند من از او خشنودم
یا غضبناک و او با این حال می‌خندد.

۲۴

مرگ ناگهانی

— قَالَ عَلِيُّ عليه السلام:

— فَبَادِرُوا الْعَمَلَ وَ خَافُوا بَعْتَةَ الْأَجَلِ فَإِنَّهُ لَا
يُرْجَى مِنْ رَجْعَةِ الْعُمُرِ مَا يُرْجَى مِنْ رَجْعَةِ
الرِّزْقِ.

— در کارها شتاب کنید و از مرگ ناگهانی بترسید؛
زیرا امید بازگشت روزی از دست رفته وجود
دارد، اما به بازگشت عمر گذشته امیدی نیست.

— قَالَ عَلِيٌّ عليه السلام:

— مَا فَاتَ الْيَوْمَ مِنَ الرِّزْقِ رُجِيَ غَدًا زِيَادَتُهُ وَ
مَا فَاتَ أَمْسٍ مِنَ الْعُمُرِ لَمْ يُرَجَّ الْيَوْمَ رَجْعَتُهُ
الرَّجَاءُ مَعَ الْجَائِي وَالْيَأْسُ مَعَ الْمَاضِي.

— آنچه را که امروز از بهره‌ی دنیا، کم شده است،
می‌توان فردا به دست آورد، اما آنچه که دیروز از
عمر گذشته است، امید به بازگشت آن نیست. به
آینده امیدوار باشید و از گذشته دل ببرید.

۲۶

کفارهی گناهان

— قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

— سَاعَاتُ الْهُمُومِ سَاعَاتُ الْكُفَّارَاتِ وَلَا يَزَالُ
الْهَمُّ بِالْمُؤْمِنِ حَتَّى يَدَعَهُ وَ مَا لَهُ مِنْ ذَنْبٍ.

— لحظه‌های غم و اندوه، لحظه‌های پوشاندن گناهان است و فرد مؤمن که گرفتار غم و اندوه می‌شود برای آن است که از همه‌ی گناهانش پاک گردد.

قَالَ عَلِيُّ ؑ:

إِنَّ أَخْسَرَ النَّاسِ صَفْقَةً وَ أَخْيَبَهُمْ سَعِيًّا رَجُلٌ
أَخْلَقَ بَدَنَهُ فِي طَلَبِ آمَالِهِ وَ لَمْ تُسَاعِدْهُ
الْمَقَادِيرُ عَلَى إِرَادَتِهِ فَخَرَجَ مِنَ الدُّنْيَا بِحَسْرَتِهِ
وَ قَدِمَ عَلَى الْآخِرَةِ بِتَبِعَتِهِ.

همانا زیانکارترین مردم در معاملات و نومیدترین
مردم در تلاش، مردی است که تن خویش را در
گردآوری مال خسته کرده باشد، اما مقدرات با
خواست او همراهی نکرده، پس با حسرت از دنیا
رود و با بار گناه به آخرت درآید.

قال علیؑ:

يَا بَنِي الرَّزْقِ رِزْقَانِ رِزْقُ تَطْلُبُهُ وَ رِزْقُ يَطْلُبُكَ
فَإِنْ لَمْ تَأْتَهُ أَتَاكَ فَلَا تَحْمِلْ هَمَّ سَنَّتِكَ عَلَيَّ هَمَّ
يَوْمِكَ وَ كِفَاكَ كُلَّ يَوْمٍ مَا هُوَ فِيهِ فَإِنْ تَكُنَ السَّنَةُ
مِنْ عُمْرِكَ فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ سَيَأْتِيكَ فِي كُلِّ غَدٍ
بِجَدِيدٍ مَا قَسَمَ لَكَ وَ إِنْ لَمْ تَكُنَ السَّنَةُ مِنْ عُمْرِكَ
فَمَا تَصْنَعُ بَعْمٍ وَ هَمَّ مَا لَيْسَ لَكَ.

فرزندم! رزق و روزی دو گونه است، یکی که تو در پی آنی و دیگری که او در پی توست، پس اندوه سال خود را بر اندوه امروزت منه که برطرف کردن اندوه از هر روز عمرت تو را بس است. اگر سال آینده از عمرت به شمار آید، خدا در هر روزی سهمی جدید که برای تو مقرر شده، خواهد داد و اگر از عمر تو نباشد، تو را با اندوه آن، چه کار؟!

— قَالَ عَلِيٌّ ع:

— وَ لِيَكُنْ سُرُورُكَ بِمَا قَدَّمْتَ وَ أَسْفُكَ عَلَيَّ
مَا خَلَّفْتَ وَ هَمُّكَ فِيمَا بَعْدَ الْمَوْتِ.

— تنها به توشه‌ای که از پیش فرستادی خوشنود
باش، و بر آنچه بجای می‌گذاری حسرت بخور.

۳۰

شوخی و حسن خلق

قال الصادق عليه السلام:

إِنَّ الْمُدَاعَبَةَ مِنْ حُسْنِ الْخُلُقِ، وَ إِنْكَ
لَتُدْخِلُ بِهَا السُّرُورَ عَلَىٰ أَخِيكَ.

شوخی و مزاح، از خوش اخلاقی است و تو با
این کار، برادر مسلمانان را خوشحال می کنی.

کافی، ج ۲، ص ۶۶۳.

۴۱

قَالَ عَلِيُّ ؓ:

إِنَّ أَعْظَمَ الْحَسَرَاتِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَسْرَةُ
رَجُلٍ كَسَبَ مَالًا فِي غَيْرِ طَاعَةِ اللَّهِ فَوَرَّثَهُ
رَجُلًا فَأَنْفَقَهُ فِي طَاعَةِ اللَّهِ سُبْحَانَهُ فَدَخَلَ بِهِ
الْجَنَّةَ وَ دَخَلَ الْأَوَّلُ بِهِ النَّارَ.

همانا بزرگترین حسرت‌ها در روز قیامت، حسرت
مردی است که مالی را به گناه گرد آورده باشد و
مردی دیگر آن را به ارث برده و آن را در راه خدا
انفاق می‌کند و وارد بهشت می‌شود و مرد اول
داخل جهنم می‌گردد.

تقویت بدن

قَالَ الرَّضَا عليه السلام:

أَنَّه لَوْ كَانَ شَيْءٌ يَزِيدُ فِي الْبَدَنِ لَكَانَ
الْغَمُّ يَزِيدُ وَاللَّيْنُ مِنَ الثِّيَابِ وَكَذَلِكَ
الطَّيِّبُ وَدُخُولُ الْحَمَّامِ.

البته اگر چیزی باشد که به (توان) بدن بیافزاید،
هرآینه ماساژ، پوشیدن لباس نرم، استعمال بوی
خوش و رفتن به حمام است.

سرای غم ۳۳

قَالَ عَلِيُّ ؓ:

مَا أَصِفُ مِنْ دَارٍ أَوْلَاهَا عَنَاءٌ وَ آخِرُهَا فَنَاءٌ
فِي حَلَالِهَا حِسَابٌ وَ فِي حَرَامِهَا عِقَابٌ...
مَنْ اسْتَعْنَى فِيهَا فُتِنَ وَ مَنْ افْتَقَرَ فِيهَا حَزِنَ.

چگونه خانه‌ی دنیا را تعریف کنم که آغاز آن
سختی است و پایانش نابودی، در حلالش
حساب است و در حرامش عقاب، ... هرکس
در دنیا ثروتمند باشد، فریب می‌خورد و هرکه
نیازمند باشد، اندوهناک می‌گردد.

دنیا خواهی

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

أَنَا زَعِيمٌ بِثَلَاثٍ لِمَنْ أَكَبَّ عَلَى الدُّنْيَا بِفَقْرٍ
لَا غِنَاءَ لَهُ وَبِشُغْلٍ لَا فَرَاغَ لَهُ وَبِهِمْ وَحُزْنٍ
لَا انْقِطَاعَ لَهُ.

من برای کسی که به دنیا بچسبید، (سه چیز را) حتمی می‌دانم: فقری که بی‌نیازی در پی ندارد، گرفتاریی که رهایی در پی ندارد و غصه و اندوهی که پایانی در پی ندارد.

۳۵ آزمندی و اندوه

— قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

— مَنْ نَظَرَ إِلَى مَا فِي أَيْدِي النَّاسِ طَالَ حُزْنُهُ
وَدَامَ أَسْفُهُ.

— کسی که به آنچه در دست مردم است چشم دارد،
اندوهش طولانی و افسوسش پایدار خواهد شد.

۳۶

شادی مؤمن

— قَالَ عَلِيٌّ عليه السلام:

— الْمُؤْمِنُ بِشْرُهُ فِي وَجْهِهِ وَ حُزْنُهُ فِي قَلْبِهِ
أَوْسَعُ شَيْءٍ صَدْرًا وَأَذَلُّ شَيْءٍ نَفْسًا.

— شادی انسان مؤمن در چهره‌ی او آشکار و
اندوهش در قلب او پنهان است، او از فراخ‌ترین
سینه و بیشترین فروتنی برخوردار است.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

إِنَّ اللَّهَ بِحُكْمِهِ وَفَضْلِهِ جَعَلَ الرَّوْحَ وَ الْفَرْجَ
فِي الْيَقِينِ وَ الرِّضَا وَ جَعَلَ الْهَمَّ وَ الْحُزْنَ
فِي الشَّكِّ وَ السَّخَطِ.

خداوند از روی حکمت و فضل خویش،
آسایش و گشایش را در یقین و رضا قرار داد و
غم و اندوه را در شک و ناخشنودی.

۳۸

عبادت غم

قال الصادق عليه السلام:
—

— نَفْسُ الْمَهْمُومِ لَنَا الْمُعْتَمِّ لِظُلْمِنَا تَسْبِيحٌ وَ
هَمُّهُ لِأَمْرِنَا عِبَادَةٌ.

— کسی که برای ما نگران باشد و به خاطر ستمی
که بر ما رفته است غمگین شود، نفس کشیدنش
تسبیح و غمخواری اش برای ما عبادت است.

لذت اندوه بار

— قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

— رَبِّ شَهْوَةَ سَاعَةٍ تُورِثُ حُزْنَ طَوِيلًا.

— چه بسا لذتی زودگذر که اندوهی دراز دارد.

۴۰

اندوه و انگور

قَالَ الصَّادِقُ عليه السلام:

شَكَأ نَبِيٌّ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ إِلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ الْغَمَّ
فَأَمَرَهُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ بِأَكْلِ الْعِنَبِ.

یکی از پیامبران، از غم و اندوه به درگاه الهی لب به شکوه گشود؛ خداوند به او دستور داد انگور تناول کند.

مجموعه گل

- مؤمن
 - صبر
 - گناه
 - صله‌ی رحم
 - توبه
 - راستگویی
 - سخاوت و انفاق
 - خوف و رجاء
 - ذکر
 - اخلاص
 - توکل
 - دروغ
 - فرزندان
 - نماز
 - حیا
 - ازدواج
 - ادب
 - انتظار فرج
 - غدیر
 - معاشرت
 - حُسن ظن
 - سوء ظن
 - لقمه
 - همنشین
 - جلوه‌ی جلال
 - جلوه‌ی جمال
 - راه و همراه
 - برکت
 - همسایه
 - بلا
 - سکوت و کلام
 - نماز شب
 - حب اهل بیت علیهم السلام
 - معیارها
 - نشاط و غم
 - حُسن خُلق
 - دو گوهر
 - تهذیب
 - ساده‌زیستی
 - کلام وحی
-